

BẠO LỰC GIA ĐÌNH - TỆ NẠN XÃ HỘI

Trần Văn Bé Năm

Viện NC&PT CNSH

Hiện nay, bạo lực (bạo hành) gia đình đang là vấn đề đã được pháp luật can thiệp vì đây chính là một trong các tệ nạn xã hội, không những gây nhiều dư luận mà còn trật tự trị an ở địa phương. Bạo lực gia đình xảy ra sẽ để lại nhiều hậu quả nghiêm trọng cho con người, nhất là đối với phụ nữ và trẻ em. Chính vì vậy mà đòi hỏi sự can thiệp của pháp luật nhà nước để tìm ra biện pháp giải quyết nhằm giảm thiểu tệ nạn xã hội xảy ra và mang lại hạnh phúc cho mọi người, mọi nhà trong xã hội. Theo khoản 2 Điều 1 Luật phòng, chống bạo lực gia đình năm 2007, Bạo lực gia đình là hành vi cố ý của thành viên gia đình gây tổn hại hoặc có khả năng gây tổn hại về thể chất, tinh thần, kinh tế đối với thành viên khác trong gia đình.

Các hành vi bạo lực gia đình bao gồm: Hành hạ, ngược đãi, đánh đập hoặc hành vi cố ý khác xâm hại đến sức khỏe hay liên quan đến tính mạng, các hành vi cố ý khác xúc phạm danh dự, nhân phẩm gây hậu quả nghiêm trọng dẫn đến việc ly hôn hoặc có hành vi khác cố ý làm hư hỏng tài sản riêng của thành viên khác trong gia đình hoặc tài sản chung của các thành viên gia đình và xã hội. Hơn nữa, bạo lực gia đình thường xảy ra từ tình yêu, tình mẫu tử, tình phụ tử, tình anh em, tình ông bà với cháu, vv.,

Hành vi bạo lực gia đình

Để thấy rõ các hành vi bạo lực gia đình, chúng ta cần nhận biết nguồn gốc của các hành vi bạo lực gia đình cũng như: Bạo lực gia đình do đâu mà có hoặc tại sao lại xảy ra tình trạng bạo lực gia đình: mỗi một hành vi bạo lực gia đình đều có nguyên do của nó (bạo lực gia đình).

Trụ cột gia đình: luôn thể hiện tính trụ cột, tính gia trưởng, bắt mọi người phải phục tùng, nếu không thì bạo lực xảy ra. Trụ cột gia đình không phải chỉ có người nam trong gia đình, đôi khi có cả nữ hoặc có cả hai. Tuy nhiên, cho đến khoảng thời gian hiện tại dù nam hay phụ nữ hay bất kì giới tính nào đều được đặt ở vị trí, vai trò ngang nhau, được tạo điều kiện và cơ hội phát huy năng lực của mình. Người ta hay nói “Đàn ông xây nhà, đàn bà xây tổ ấm”, một câu nói vắn vỏi 8 chữ nhưng chất chứa cả định kiến và phân công vai trò giới cho cả một thời. Trong một gia đình, người đàn ông được xem là người kiếm tiền chính còn phụ nữ đóng vai trò nội trợ, chăm lo cho con cái. Chính vì vậy mà áp lực ngày càng tăng lên cho người trụ cột, từ đó xảy ra tình trạng bạo lực gia đình...

Kinh tế: Có thể nói rằng, kinh tế quyết định hơn 90% vấn đề bạo lực gia đình. Nếu chúng ta có công việc làm ổn định và mọi người trong gia đình đều có thu nhập thì rất ít xảy ra bạo lực gia đình. Nếu một gia đình nhiều nhân khẩu (nhiều người) mà chỉ trông chờ vào một nguồn thu nhập nhưng thu nhập đó không đủ trang trải cuộc sống thì càng làm cho thành viên trụ cột càng căng thẳng hơn, áp lực hơn dẫn đến mâu thuẫn và dễ gây ra tình trạng bạo lực gia đình. Chính vì vậy mà có thể nói nguồn kinh tế ảnh hưởng rất lớn đến tệ nạn xã hội hiện nay.

Ý thức, thói quen: qua thực tế ở địa phương cho thấy, trong đời sống, bạo lực gia đình thường xuyên xảy ra nhưng do nhận thức và quan niệm của mỗi người nên họ không xác định đó là bạo lực gia đình mà cho đó là mâu thuẫn gia đình hay mâu thuẫn xã hội xảy ra theo quy luật tự nhiên vậy thôi. Qua đó, người chịu thiệt thòi nhất vẫn là phụ nữ. Nhưng vì bất cứ lý do gì đi nữa thì họ cũng không thể tự tố giác các hành vi đó với lẽ họ nghĩ rằng số phận mình là phải chấp nhận, từ đó họ tự dàn xếp hay tự chịu đựng mà không tố cáo đến cơ quan có thẩm quyền để giải quyết với nhiều lý do: mặc cảm, tự ti, sợ người thân bị tổn thương người thân.... Cũng chính vì vậy

mà bạo lực gia đình cứ âm ỉ mãi trong cuộc sống, hậu quả là làm cho mâu thuẫn vợ chồng, mâu thuẫn cha, mẹ với con, anh chị em với nhau ... ngày càng trở nên gay gắt hơn, làm cho cuộc sống của những người thân trong gia đình càng khó khăn hơn. Thậm chí có thể dẫn đến đổ vỡ hạnh phúc hay có thể gây ra những tệ nạn xã hội làm mất an ninh, trật tự, an toàn xã hội.

Kết quả bạo lực gia đình

Với tâm lý, truyền thống, thói quen của người Việt, thì vấn đề bạo lực giữa cha mẹ với con cái thì được xã hội chấp nhận và khá phổ biến. Có thể dễ dàng nhận thấy đó là những hành động “dạy bảo” con cái xuất phát từ cái quan niệm gọi là “Yêu cho roi cho vọt – Ghét cho ngọt cho ngào” và giáo dục thì cần phải nghiêm khắc. Rất nhiều ông bố bà mẹ coi việc đánh đập, chửi mắng con cái khi chúng mắc lỗi là cần thiết để chúng nhận ra sai lầm và sửa chữa; hay coi việc mạt sát, trách móc là động lực để chúng phấn đấu. Trên thực tế chúng ta đều có thể nhận thấy, cách làm này phần nào phù hợp với tâm lý của người Việt và đạt được những kết quả nhất định. Tuy nhiên, trong xã hội ngày nay, khi những chuẩn mực tiến bộ về quyền con người đã và đang phổ biến trên thế giới thì những tư tưởng, cách làm này cần được sớm loại bỏ. Đặc biệt, là những trường hợp bạo lực với con cái vượt ra ngoài phạm vi giáo dục - một tình trạng ngày càng gia tăng thì cần phải bị trừng trị nghiêm khắc.

Ngoài ra, hành vi bạo lực xảy ra giữa vợ - chồng với nhau: đây là hành vi bạo lực giữa người chồng đối với người vợ trong gia đình có thể thấy là dạng bạo lực phổ biến nhất trong gia đình. Hành vi người chồng gây ra chủ yếu và lớn nhất là bạo lực về thể chất, đây là dạng dễ nhận thấy và bị lên án mạnh mẽ nhất. Sỡ dĩ những người đàn ông sử dụng “nắm đấm hoặc cái tát tay” để dạy vợ là do họ không nhận thức

được rằng hành vi của mình là vi phạm pháp luật. Tuy nhiên, không phải tất cả hành vi bạo lực của người chồng đều là bạo lực về thể chất mà có những lúc, họ dùng với nhiều cách khác để gây ra những tổn thương về tâm lý cho người vợ: chửi bới, xúc phạm danh dự bản thân và gia đình... hoặc có những hành vi cưỡng bức về tình dục, kiểm soát về kinh tế... Bên cạnh đó, trong xã hội ngày nay, hiện tượng người vợ sử dụng bạo lực đối với chồng cũng thường xảy ra. Không chỉ dừng lại ở những lời lẽ chửi bới, những cách ứng xử thô bạo mà họ còn trực tiếp gây ra những tổn thương về thể chất hoặc tính mạng của người chồng.

Bạo lực gia đình giữa vợ - chồng

Tóm lại, bạo lực gia đình xuất phát từ cả hai phía giữa vợ và chồng, giữa người thân trong gia đình... đang ngày càng phát triển và gây dư luận lớn trong xã hội hiện nay. Từ đó, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến các thành viên khác trong gia đình, đặc biệt là người già và trẻ nhỏ. Nguyên nhân của hành vi này là rất nhiều, ngoài vấn đề tâm lý còn phải kể đến vấn đề đạo đức, kiến thức giải quyết mâu thuẫn gia đình.

Với những thông tin và lý do nêu trên, để góp phần phòng chống bạo lực gia đình được hiệu quả hơn, những nạn nhân của bạo lực gia đình cần yêu cầu cơ quan, tổ chức, người có thẩm quyền bảo vệ sức khỏe, tính mạng, nhân phẩm, quyền và lợi ích hợp pháp khác của mình và áp dụng biện pháp ngăn chặn, bảo vệ, cấm tiếp xúc theo quy định của Luật phòng chống bạo lực gia đình. Được cung cấp dịch vụ y tế, tư vấn tâm lý, pháp luật. Được bố trí nơi tạm lánh, được giữ bí mật về nơi tạm lánh và thông tin khác theo quy định của Luật phòng chống bạo lực gia đình. Các quyền khác theo quy định của pháp luật. Đồng thời, nạn nhân bạo lực gia đình phải cung cấp thông tin liên quan đến bạo lực gia đình cho cơ quan, tổ chức, người có thẩm quyền khi có yêu cầu.

Bên cạnh đó, cần kết hợp và thực hiện đồng bộ các biện pháp phòng, chống bạo lực gia đình, lấy phòng ngừa là chính, chú trọng công tác tuyên truyền, giáo dục về gia đình, tư vấn, hòa giải phù hợp với truyền thống văn hoá, phong tục, tập quán tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Hành vi bạo lực gia đình được phát hiện, ngăn chặn và xử lý kịp thời theo quy định của pháp luật. Nạn nhân bạo lực gia đình được bảo vệ, giúp đỡ kịp thời phù hợp với điều kiện hoàn cảnh của họ và điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước, ưu tiên bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của trẻ em, người lớn tuổi, người tàn tật và phụ nữ.

Thông điệp của Pháp luật

Theo đề nghị của cá nhân, cơ quan có thẩm quyền cần phát huy vai trò, trách nhiệm của mình trong bảo vệ gia đình, cộng đồng, cơ quan, tổ chức trong phòng, chống bạo lực gia đình. Qua đó, cơ quan có thẩm quyền cần đề ra các biện pháp, mô hình, kinh nghiệm trong phòng, chống bạo lực gia đình. Cung cấp kiến thức về hôn nhân và gia đình, kỹ năng ứng xử, xây dựng gia đình văn hoá và các nội dung khác có liên quan đến phòng - chống bạo lực gia đình.

Thông điệp của chủ trương Pháp luật

Ngoài ra, nhà nước cần có chính sách về phòng, chống bạo lực gia đình: mỗi năm, cần bố trí ngân sách cho công tác phòng, chống bạo lực gia đình. Khuyến khích cơ quan, tổ chức, cá nhân tham gia, tài trợ cho hoạt động phòng, chống bạo lực gia đình, phát triển các mô hình phòng ngừa bạo lực gia đình và hỗ trợ nạn nhân bạo lực gia đình, khuyến khích việc nghiên cứu, chống bạo lực gia đình. Tổ chức, hỗ trợ việc bồi dưỡng cán bộ làm công tác phòng, chống bạo lực gia đình. Người trực tiếp tham gia phòng, chống bạo lực gia đình mà có thành tích thì được khen thưởng, nếu bị thiệt hại về sức khoẻ, tính mạng và tài sản thì được hưởng chế độ theo quy định của pháp luật. Đồng thời, xử lý nghiêm các hành vi bạo lực gia đình như đã nêu trên và các hành vi khác như: Cưỡng bức, kích động, xúi giục, giúp sức người khác thực hiện hành vi bạo lực gia đình. Sử dụng, truyền bá thông tin, hình ảnh, âm thanh nhằm kích động bạo lực gia đình, trả thù, đe dọa trả thù người giúp đỡ nạn nhân bạo lực gia đình, người phát hiện, báo tin, ngăn chặn hành vi bạo lực gia đình. Cản trở việc phát hiện, khai báo và xử lý hành vi bạo lực gia đình; Lợi dụng hoạt động phòng, chống

bạo lực gia đình để trục lợi hoặc thực hiện hoạt động trái pháp luật. Dung túng, bao che, không xử lý, xử lý không đúng quy định của pháp luật đối với hành vi bạo lực gia đình.

Tóm lại, vấn đề bạo lực gia đình trong xã hội hiện nay là vấn đề mà cả xã hội chúng ta cũng phải quan tâm, tìm ra hướng hữu hiệu nhất để loại trừ nó ra khỏi xã hội này. Một xã hội mà có bạo lực gia đình là thường xuyên xảy ra cho thấy xã hội đó chậm phát triển, một xã hội thiếu tình cảm yêu thương con người. Mỗi người chúng ta hãy chung tay đẩy lùi vấn đề bạo lực gia đình, để góp phần xây dựng một nền văn minh với xã hội hiện đại và tiên bộ, từ đó làm cho đất nước ngày một tốt đẹp hơn.